

ခုာ်အဲာ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ
လီာ်ခါာ်သးဝဲလီာ်ခိာ်သ့ာ်
ကီာ်သူလုာ်
www.knuhq.org

ခုာ်အဲာ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ, အလံာ်ဟ့ာ်ယုာ် ဆူ
(၇၂) ဝီတဝီ “ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုာ်ဖျါးသးမ့ါဒိာ်” အမ့ါနံာ်

မ့ါနံာ် - လါယုာ်လံ (၅) သီ ၂၀၂၁ နံာ်

တနံာ်အံာ် မ့ါ **ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုာ်ဖျါးသးမ့ါဒိာ်အမ့ါနံာ်** လါတၢ်ကရၢကရီဒီးသ့ာ်ထီာ်အံာ် ဆါက့အလီာ် (၇၂) ဝီတဝီန့ာ်လီာ် လါမ့ါတနံာ်အံာ်န့ာ် ပဆါဂ့ဆါဝါဘၣ် ပကညီဒီကလုာ်သးမ့ါဒိာ် ခိာ်နီာ်ဒီး သိာ်ဒူတဖၣ်, အဲာ်ကလုာ်ပှၢပာ်ဆါတၢ်ဖိတဖၣ် ယုာ်ဒီးကမ့ါထံဖိကီာ်ဖိခဲလၢာ်န့ာ်လီာ် ကညီဒီကလုာ်စုကဝဲ တၢ်ပာ်ဆါအနံာ် (၇၀) ဘျဲာ်အံာ် လဲတၢ်သ့န့ာ် မ့ါဒုာ်လါကညီကမ့ါထံဖိကီာ်ဖိ လါအိာ်ဝဲလါထံလီာ်ကီာ်ပူာ်, လါထံဆါကီာ်ဆါဒီး လါထံချါကီာ်ချါတဖၣ် အတၢ်ဆိာ်ထွဲမၤစၢၤ ပကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုာ်ဖျါးသးမ့ါဒိာ် ဒီး ကညီဒီကလုာ်တၢ်ပာ်ဆါ အတၢ်လဲကျဲလါ တၢ်သ့ာ်အိာ်သး အိာ်ဒီးလါတၢ်ပာ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်အပိာ်န့ာ်လီာ်.

တၢ်သ့ာ်ထီာ် **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုာ်ဖျါးသးမ့ါဒိာ်”** အတၢ်ပညိာ်ကွါစိအခိာ်သ့ာ်န့ာ် မ့ါတၢ်ဒီတဒါကညီ ကမ့ါထံဖိကီာ်ဖိ အသးသမ့ဒီးအစုလီာ်ခိာ်ခိာ်သ့ာ်တဖၣ်န့ာ်လီာ်. ဖဲလါစုကဝဲတၢ်ပာ်ဆါအိာ်ထီာ်ဝဲ အဆါကတီာ်န့ာ် တၢ်ကရၢကရီသ့ာ်ထီာ် ကညီဒီကလုာ်ပှၢစိာ်တၢ်စုကဝဲန့ာ် အိာ်ဝဲအါဖုအါကရၢန့ာ်လီာ်. လါအကျါ ကညီဒီကလုာ် ကၤသးကရၢ (KNDO) န့ာ် မ့ါကရၢလါဘၣ်တၢ်သ့ာ်ညါအံာ်ဒီး အမံာ်ဟ့ာ်သ့ာ်ဖျါကတၢ် လါဘၣ်တၢ်ကွဲးတၢ်လံအဂ့ါ အကျါလါ တၢ်စံာ်စါတဲစါအပူာ်န့ာ်လီာ်. တၢ်လါလီာ်မံသ့ာ်မံသး ဒီးတၢ်သးခု အိာ်ကတၢ်ဖဲလါ စုကဝဲတၢ်ပာ်ဆါ အိာ်ထီာ်ဝဲ အဆါကတီာ်အခါန့ာ် ကယံာ်ကညီကလုာ်ပှၢစိာ်စုကဝဲခဲလၢာ် မ့ါပှၢတဖၣ်လါဒီတဒါဝဲ ကညီကလုာ်ခဲ လၢာ်န့ာ်လီာ်. လါခံန့ာ်, ဒ်သိးဒီး ကမ့ါက့တၢ်တမံာ်ဖိ တဖုပီအဂီာ် ဖဲလါတၢ်ကရၢသ့ာ်ထီာ် **“ကီာ်သူလုာ်မ့ါဒိာ်”** အမ့ါနံာ်ဖဲ (၁၉၄၉)နံာ် လါယုာ် (၁၄)သီန့ာ် တၢ်ကရၢကရီသ့ာ်ထီာ်က့ာ် ကညီသး, ကညီပၤကီာ်ဒီး ကညီစိာ် စုကဝဲခဲလၢာ်ဆူ **ကီာ်သူလုာ်သးမ့ါဒိာ်** န့ာ်လီာ်.

သန့က့, ဖဲ ၁၉၅၆ နံာ် ဒီကလုာ်ခိကရဲး လါဘၣ်တၢ်မၤအံာ်ဖဲ **မီကီာ်** (ဆီထံးကီာ်ဆၣ်) ဖဲ လါယုာ် (၂၆)သီန့ာ် အိာ်ဝဲဒီး တၢ်ပာ်ဂၢာ်ပာ်ကျါကီာ် **ကီာ်သူလုာ်သးမ့ါဒိာ်** အတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအကျါအကျဲတဖၣ် ယုာ်ဒီး တၢ်ကရၢ ကရီသ့ာ်ထီာ်ဒီး မၤဂ့ထီာ်က့ာ် **ကီာ်သူလုာ်သးမ့ါဒိာ်** တၢ်သ့ာ်ထီာ်ဆီလီာ်အက့ာ်အဂီာ်တဖၣ် (စစ်ရေးလမ်းစဉ်နှင့် တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းပုံ) တဖၣ်န့ာ်လီာ်. ဒ်န့ာ်အသိး, မ့ါနံာ်လါတၢ်ပာ်ဂၢာ်ပာ်ကျါကီာ် **ကီာ်သူလုာ် သးမ့ါဒိာ်** အတၢ် သ့ာ်ထီာ်ဆီလီာ်က့ာ်တဖၣ်ယုာ်ဒီး ဒုးယၤအကျဲတဖၣ်အမ့ါနံာ်ဖဲ လါယုာ်လံ (၅)သီန့ာ် ခိာ်နီာ်ခါာ်စးတဖၣ် တူာ်လိာ်ပာ် ဂၢာ်ပာ်ကျါကီာ်လါအမ့ါ **ကီာ်သူလုာ်သးမ့ါဒိာ်အမ့ါနံာ်** ဒီးဘၣ်တၢ်စိာ်မူဒီး မၤလၢကပီာ်အံာ် တုာ်မံဆါ တနံာ်အံာ်န့ာ် လီာ်. လါခံတဆီဘၣ်တဆီ **ကီာ်သူလုာ်သးမ့ါဒိာ်အံာ်** ဘၣ်တၢ်ကိးဒီးပာ်ပနီာ်က့အံာ်ဒ်အမ့ါ **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုာ် ဖျါးသးမ့ါဒိာ်”** န့ာ်လီာ်.

တၢ်ကရၢကရီသ့ာ်ထီာ် **“ကညီဒီကလုာ်အသးမ့ါဒိာ်”** အတၢ်ပညိာ်ကွါစိအခိာ်သ့ာ် ခံမံတမံာ်န့ာ် မ့ါတၢ်ဒီ တဒါကညီဒီကလုာ်အထံရှါကီာ်သး အတၢ်အိာ်ဆါထာ်ဒီး အတၢ်ပညိာ်ကွါစိတဖၣ်န့ာ်လီာ်. ဒ်သိးဒီး တၢ်ထီဒါ မၤတရီတပါဒီး တၢ်မၤသဘံးကွံာ်ကညီဒီကလုာ်အထံရှါကီာ်သး တၢ်အိာ်ဆါထာ်ဒီး တၢ်ပညိာ်ကွါစိတဖၣ် သုတနာ် ဒီးတသ့ဝဲအဂီာ်န့ာ် **“ကညီဒီကလုာ်အသးမ့ါဒိာ်”** အံာ် မ့ါကညီဖိာ်စုကဝဲကရၢလါအကျါခိာ်ကတၢ်န့ာ်လီာ်. **ကညီ ဒီကလုာ်အသးမ့ါဒိာ်** အံာ် ဒ်အမူအဒါအိာ်ဝဲလါ ကဘၣ်ဒီတဒါဝဲကယံာ်ထံဖိကီာ်ဖိတဖၣ် လါအိာ်ဝဲလါ **ခုာ်အဲာ်ယုာ် -**

ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ အတၢ်ပၤဆၢဟီာ်ကဝီပူၤတဖၣ်အသးန့ၣ် အမူအဒါ အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ ကဘၣ်ဒီတဒါဝဲ ကယဲာ်ကညီကမုၢ်ထံဖိကိာ်ဖိတဖၣ် လၢတၢ်ကူၣ်သ့အကျဲဃုာ်ဒီး တၢ်ဒီတဒါမၤလၢပွဲၤကညီဒီကလုာ်အထံၣ်ကိာ်သး တၢ်အိၣ်ဆၢထၢာ်ဒီးတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ် - ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ ဒီးကညီဖိတဖၣ် အတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိအိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိာ်စာဖှိာ် လၢအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသး ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်သန့အဖီခိၣ် လၢအကဲဘျးဝဲ လၢပုၤကိးကလုာ်ဒဲးဒီး လၢထံကိာ်ဒီဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒီးထံၣ်ကိာ်သးတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိလၢ အလဲၢ်ဒီးအတီၤပတီၢ်လၢ အထီဒိၣ်နီၢ်မးန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ထဲလၢကညီဖိတဖုတကရၢဒီးလၢကညီတကလုာ်ဇၢအဂီၢ်ဘၣ်. ဖဲလၢထံလီၢ်ကိာ်ပူၤ တၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤ, ထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်သဘံၣ်ဘၣ် ဒီး မၤထီဒါဒီးတၢ်မၤသံမၤဝိကမုၢ် ထံဖိကိာ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤန့ၣ် ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်အိၣ်ကဒုဒီး တၢ်ဒီတဒါတဖၣ်လၢထံဖိကိာ်ဖိဒီး လၢကလုာ်အဂုာ် အကတဖၣ်လၢလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်အိၣ်ကဒုတစိၤတစိၤန့ၣ်လီၤ. အဃိသတးဒီး, ထံဖိကိာ်ဖိဒီး ကလုာ် အကတနီၤန့ၣ် တသးပုၤနီၣ်ဝဲတၢ်ဒီတဒါဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢ **ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ် - ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ** ဒီး ကညီ ကမုၢ်ထံဖိကိာ်ဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်တ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်, သိၣ်ဒု, အဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံၤဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးကမုၢ်ထံဖိကိာ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်စၢ **“ကညီ ဒီကလုာ်အသးမ့ၢ်ခိၣ်”** အတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိ အိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဒီတဒါကညီကမုၢ်ထံဖိကိာ်ဖိအသးသမူ, အစုလီၢ် ခိၣ်ခိၣ်ဒီး ကညီဒီကလုာ်အထံၣ်ကိာ်သး အတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိဒီးတၢ်အိၣ်ဆၢထၢာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. **ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ် - ကညီဒီ ကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ** ဒီးကညီဖိတဖၣ်အတၢ်ပညိာ်ကွၢ်စိအိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိာ်စာဖှိာ် လၢအိၣ် သ့ၣ်ထီၣ်အသး ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်သန့ အဖီခိၣ် လၢကဲဘျးဝဲလၢပုၤကိးကလုာ်ဒဲးဒီး လၢထံကိာ်ဒီတဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢပကဘၣ်ဒီတဒါဒီးဂၤလီၤက့ၤ ပပုၤကလုာ်အသးသမူ, အစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် ဒီးပဟီာ် ကဝီန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဒီးပပုၤကလုာ်ဒီး ပထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်ကညိာ်ကွၢ်စိတဖၣ် ကလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ် ပဝဲကိးဂၤ ဒဲးန့ၣ်ပအိၣ်ဒီး ပမူပဒါဒီးပတၢ်မၤတဖၣ်လၢကဘၣ်မၤအိၣ်လၢတၢ်ကူၣ်သ့, လၢတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီး လၢထံၣ်ကိာ်သး တၢ်သးပဒုၣ်အပူၤထီၣ်ဘိတဘျီဃီန့ၣ်လီၤ.

အဃိ, လၢကိာ်သ့လုၤသးမ့ၢ်ခိၣ်လၢ **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျးသးမ့ၢ်ခိၣ်”** အမုၢ်နံၤအံၤ ပဆၢလီၤန့ၣ်က ညီဒီကလုာ် ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်ဒုဖိခဲလၢာ် လၢတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါအိၣ်အအါလၢသုကပူၤဒုၣ်ပူၤဒါ ဒီးနၢၤဒုၣ်နၢၤဒါကိးဂၤဒဲးလီၤ. ပတၢ်မုၢ်လၢတလၢပွဲၤဒဲးဘၣ်. ပကဘၣ်ဂဲၤလိာ်တၢ်ဆူညါအါန့ၣ်ဒဲးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးဟ့ၣ်သါ ပုၤလၢပကဘၣ်ဖိာ်လိာ်စုဒီးမၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဂၤလၢလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဒီတဒါဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတဖၣ်လီၤ. အဃိ, လၢတၢ်ဖိာ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ်အပူၤန့ၣ် မ်ပကအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအထီ, သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ဒီးမၤသကိးတၢ်လၢ အိၣ်ဒီး ထံၣ်ကိာ်သးတၢ်သးပဒုၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါန့ၣ်လီၤ. မ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢအသး, အတၢ်ထံၣ်, တၢ်အဲၣ်ကလုာ်ဒီး တၢ်အဲၣ်ထံဖိကိာ်ဖိတဖၣ် အသးကမူကဂဲၤဝဲလၢပသးပူၤထီၣ်ဘိ လၢပတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖှိာ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သးဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ကိာ်သ့လုၤ
